

prima instanță, Judecătoria Chișinău, sediul Central (jud: Gh. Balan)
instanța de apel, Curtea de Apel Chișinău (jud: Iu. Cimpoi, I. Secieru, A. Danilov)

DECIZIE

07 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Iulia Sîrcu
Dumitru Visternicean
Nicolae Craiu
Dumitru Mardari
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Tatiana Eșan,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Eșan
împotriva lui Gheorghe Eșan, Igor Eșan și Iunona Savva cu privire la încasarea în
mod solidar a datoriei și cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 24 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost admis apelul declarat de Gheorghe Eșan și a fost casată hotărârea din 20 iunie
2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central cu pronunțarea unei noi hotărâri de
respingere a acțiunii

c o n s t a t ă :

La data de 01 noiembrie 2016, Tatiana Eșan a depus o cerere de chemare în
judecată împotriva lui Gheorghe Eșan, Igor Eșan și Iunona Savva cu privire la
încasarea în mod solidar a datoriei și cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că fostul ei soț, Gheorghe Eșan,
precum și copiii lor Igor Eșan și Iunona Savva au avut vize de domiciliu în ap.
XXXXX, al cărui chiriași principal este reclamanta.

A relatat că ultimii au refuzat să contribuie la achitarea chiriei și serviciilor
locativ-comunale calculate de către ÎMGFL nr. 5, motivând că nu locuiesc în acest
apartament.

Mai mult, a indicat reclamanta că în conformitate cu hotărârea din 19 mai
2016 a Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău de la Tatiana Eșan a fost încasat în
beneficiul ÎMGFL nr. 5 datoria la plata serviciilor locativ-comunale (formată până
în luna martie 2011 inclusiv) în mărime de 23 845,69 de lei și cheltuielile de
judecată în mărime de 556,10 de lei, iar în total 24 401,79 lei, însă deoarece s-a
constatat achitarea acestei datorii pe parcursul examinării cauzei nu s-a dispus
eliberarea titlului executoriu în temeiul hotărârii nominalizate.

De asemenea, a relatat că conform ordinului de încasare a numerarului emis la 30 octombrie 2013 de către executorul judecătoresc Victoria Stanciu, Tatiana Eșan a achitat integral datoria acumulată la plata chiriei și serviciilor comunale, inclusiv datoria calculată pentru Gheorghe Eșan, Igor Eșan și Iunona Savva.

Astfel, reclamanta a considerat că lui Gheorghe Eșan, Igor Eșan și Iunonei Savva le revine câte $\frac{1}{4}$ cotă-parte din suma calculată și încasată prin hotărârea din 19 mai 2016 a Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău.

A menționat că la data de 29 septembrie 2016 a expediat în adresa lui Gheorghe Eșan, Igor Eșan și Iunonei Savva cerere prealabilă, prin care le-a propus să restituie în mod amiabil partea ce le revine din suma bănească achitată de către Tatiana Eșan în contul stingerii datoriei pentru serviciile comunale, însă ultimii n-au reacționat.

Reclamanta a solicitat încasarea în mod solidar de la Gheorghe Eșan, Igor Eșan și Iunona Savva a datoriei acumulate la plata chiriei și serviciilor comunale în sumă de 20 586,73 de lei, inclusiv cheltuielile de executare încasate de către executorul judecătoresc Victoria Stanciu în mărime de 2 285,38 de lei.

Prin hotărârea din 20 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central a fost admisă integral cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Eșan împotriva lui Gheorghe Eșan, Igor Eșan și Iunonei Savva cu privire la încasarea în mod solidar datoria și a cheltuielilor de judecată. A fost încasat în mod solidar de la Gheorghe Eșan, Igor Eșan și Iunonei Savva în beneficiul Tatianei Eșan datoria în mărime de 20 586,73 de lei, precum și cheltuielile de judecată legate de serviciile de asistență juridică în mărime de 2 000 de lei și de citare publică în mărime de 360 de lei, iar în total suma de 22 946,73 de lei. A fost încasat în mod solidar de la Gheorghe Eșan, Igor Eșan și Iunonei Savva în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 617,60 lei.

La data de 12 septembrie 2017 Gheorghe Eșan a depus cerere de apel prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă acțiunea în privința sa ca fiind neîntemeiată și tardivă, invocând că contrar prevederilor legale cauza a fost examinată și soluționată în lipsa sa, nefiind citat în modul corespunzător.

Prin încheierea din 16 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost repus în termen de declarare a apelului Gheorghe Eșan.

Prin decizia din 24 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de Gheorghe Eșan. A fost casată parțial hotărârea din 20 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, în partea în care a fost încasat în mod solidar și de la Gheorghe Eșan în beneficiul Tatianei Eșan datoria, cheltuielile de judecată și în această parte a fost emisă o nouă hotărâre prin care: Cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Eșan împotriva lui Gheorghe Eșan cu privire la încasarea solidară a datoriei și a cheltuielilor de judecată a fost respinsă ca fiind neîntemeiată. În rest hotărârea din 20 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central a fost menținută fără modificări.

La data de 07 august 2018, Tatiana Eșan a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat casarea acesteia cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a indicat că, consideră neîntemeiată decizia instanței de apel, deoarece Curtea de Apel Chișinău a dat o calificare juridică incorectă raportului material litigios, nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, incorect a determinat norma aplicabilă, și din cauza înțelegerii eronate a sensului acesteia a concluzionat greșit cu privire la drepturile și obligațiile părților.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 24 aprilie 2018, dar date ce ar confirma recepționarea acesteia de către recurent la materialele cauzei lipsesc.

Astfel, recursul, declarat la data de 07 august 2018, este în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Prin încheierea din 24 octombrie 2018 a Curții Supreme de Justiție recursul declarat de Tatiana Eșan a fost considerat admisibil și a fost fixat spre examinare într-un complet de 5 judecători, în vederea examinării fondului recursului.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând în limitele invocate în recurs legalitatea hotărârii atacate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și a menține hotărârea primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Actele cauzei atestă că, la data de 01 noiembrie 2016, Tatiana Eșan a depus o cerere de chemare în judecată împotriva lui Gheorghe Eșan, Igor Eșan și Iunona Savva cu privire la încasarea în mod solidar a datoriei și cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu examinarea prezentei cauzei, prima instanță prin hotărârea din 20 iunie 2017 a fost admisă integral cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Eșan împotriva lui Gheorghe Eșan, Igor Eșan și Iunonei Savva cu privire la încasarea în mod solidar datoriei și a cheltuielilor de judecată. A fost încasat în mod solidar de la Gheorghe Eșan, Igor Eșan și Iunonei Savva în beneficiul Tatiane Eșan datoria în mărime de 20 586,73 de lei, precum și cheltuielile de judecată legate de serviciile de asistență juridică în mărime de 2 000 de lei și de citare publică în mărime de 360 de lei, iar în total suma de 22 946,73 de lei. A fost încasat în mod solidar de la Gheorghe Eșan, Igor Eșan și Iunonei Savva în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 617,60 lei.

Însă, prin decizia din 24 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de Gheorghe Eșan. A fost casată parțial hotărârea din 20 iunie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Central, în partea în care a fost încasat în mod solidar și de la Gheorghe Eșan în beneficiul Tatiane Eșan datoria, cheltuielile de judecată și în această parte a fost emisă o nouă hotărâre prin care: Cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Eșan împotriva lui Gheorghe Eșan cu privire la încasarea solidară a datoriei și a cheltuielilor de judecată a fost respinsă ca fiind neîntemeiată. În rest hotărârea din 20 iunie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Central a fost menținută fără modificări.

În opinia Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție decizia instanței de apel nu poate fi menținută, deoarece concluziile expuse în aceasta contravin circumstanțelor cauzei, iar litigiul a fost soluționat cu aprecierea eronată a materialului probator.

În conformitate cu art. 239 Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Potrivit art. 373 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

Raportând normele enunțate la circumstanțele cauzei din speță, Colegiul constată că instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe eronat a interpretat materialul probator prezentat la actele cauzei.

Astfel, Colegiul consideră eronată concluzia instanței de apel, or, materialele cauzei cert denotă că, prin hotărârea din 19 mai 2016 a Judecătorei Botanica, mun. Chișinău, în care Gheorghe Eșan, Igor Eșan și Iunona Savva au avut calitatea procesuală de intervenienți accesorii de partea pârâtei, de la Tatiana Eșan a fost încasat în beneficiul ÎMGFL nr. 5 datoria la plata serviciilor locativ-comunale (formată până în luna martie 2011 inclusiv) în sumă de 23 845,69 de lei și cheltuielile de judecată în sumă de 556,10 de lei, în total suma de 24 401,79 lei.

Mai mult, conform Ordinului de încasare a numerarului emis la 30 octombrie 2013 de către executorul judecătoresc Victoria Stanciu, Tatiana Eșan a achitat integral datoria acumulată la plata chiriei și serviciilor comunale.

În conformitate cu art. 69, alin. (1) Cod de procedură civilă, dacă, în urma pronunțării hotărârii, partea în proces obține un drept față de intervenientul accesoriu sau acesta poate înainta pretenții împotriva ei, partea interesată este obligată să-l înștiințeze despre pornirea procesului și să prezinte în judecată un demers, solicitând introducerea lui în proces. În acest scop, partea interesată depune în judecată o cerere, copia de pe care o expediază intervenientului accesoriu, precum și explicația dreptului acestuia de a interveni în proces în timp de 15 zile.

În conformitate cu alin. (2) al aceluiași articol, în caz de examinare a cauzei fără ca partea interesată să atragă în proces intervenientul accesoriu, faptele și raporturile juridice stabilite prin hotărâre judecătorească irevocabilă nu au efecte juridice la examinarea acțiunii de regres depuse împotriva intervenientului.

Conform art. 544 alin. (1) Cod civil, debitorul solidar care a executat obligația are dreptul să intenteze o acțiune de regres împotriva celorlalți debitori solidari pentru părțile acestora din obligație.

În conformitate cu art. 123 alin. (2) Cod de procedură civilă, faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sunt obligatorii pentru instanța care judecă cauza și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleași persoane.

În corespundere cu prevederile art. 254, alin. (3) Cod de procedură civilă, după ce hotărârea rămâne irevocabilă, părțile și ceilalți participanți la proces, precum și succesorii lor în drepturi, nu pot înainta o nouă cerere de chemare în judecată cu aceleași pretenții și în același temei, nici să conteste în alt proces faptele și raporturile juridice stabilite în hotărârea judecătorească irevocabilă.

Prin prisma normelor precitate, Colegiul consideră necesar a menționa că principiul autorității lucrului judecat împiedică nu numai judecarea din nou a unui proces terminat, având același obiect, aceeași cauză și purtat între aceleași părți, chiar cu poziția procesuală inversată, ci și contrazicerile dintre două hotărâri judecătorești, în sensul că drepturile recunoscute unei părți printr-o hotărâre definitivă să nu fie contrazise printr-o altă hotărâre posterioară, pronunțată într-un alt proces.

În esență, puterea de lucru judecat a unei hotărâri judecătorești semnifică faptul că o cerere nu poate fi judecată în mod definitiv decât o singură dată, iar hotărârea este prezumată a exprima adevărul și nu trebuie să fie contrazisă de o altă hotărâre, ori, după cum se poate observa efectul de lucru judecat al unei hotărâri judecătorești are două accepțiuni: *Stricto sensu*, ce semnifică autoritatea de lucru judecat, care face imposibilă judecarea unui nou litigiu între aceleași părți, pentru același obiect, cu aceeași cauză (exclusivitatea), și *Lato sensu*, ce semnifică puterea de lucru judecat, care presupune că hotărârea beneficiază de o prezumție irefragabilă că exprimă adevărul și nu trebuie contrazisă de o altă hotărâre (obligativitatea).

Așadar, autoritatea de lucru judecat și puterea de lucru judecat nu sunt sinonime. Autoritatea de lucru judecat este o parte a puterii de lucru judecat.

Din aceste considerente, existența unei hotărâri judecătorești poate fi invocată în cadrul unui alt proces, ca autoritate de lucru judecat, atunci când se invocă exclusivitatea hotărârii, sau ca puterea de lucru judecat, când se invocă obligativitatea sa, fără ca în cel de-al doilea proces să fie aceleași părți, să se discute același obiect și aceeași cauză.

Deci, pentru a se invoca obligativitatea unei hotărâri judecătorești irevocabile privind soluționarea unei probleme juridice nu este necesară existența triplei identități de părți, cauză și obiect, ci este necesară doar probarea identității între problema soluționată irevocabil și problema dedusă judecării, instanța de judecată fiind ținută să pronunțe aceeași soluție, deoarece, în caz contrar, s-ar ajunge la situația încălcării componentei res judicata a puterii de lucru judecat.

Principiul puterii de lucru judecat corespunde necesității de stabilitate juridică și ordine socială, fiind interzisă readucerea în fața instanțelor a chestiunii litigioase deja rezolvate și nu aduce atingere dreptului la un proces echitabil prevăzut de art.

6 CEDO, deoarece dreptul de acces la justiție nu este unul absolut, el poate cunoaște limitări, decurgând din aplicarea altor principii, inclusiv, cu referire la speța dată, unde trebuie plecat în mod evident de la principiul securității raporturilor juridice, care este încălcat atunci când se admite rediscutarea problemelor soluționate prin hotărâri judecătorești definitive, creându-se în acest fel un climat general de nesiguranță juridică, diminuând încrederea publicului în sistemul judiciar și, prin urmare, în statul de drept.

Or, în speță, reieșind din jurisprudența CtEDO, care statuează cu valoare de normă supra constituțională, imposibilitatea pronunțării în cauze identice a unor soluții contradictorii și diametral opuse, principiul puterii de lucru judecat corespunde necesității de stabilitate juridică și ordine socială, potrivit căreia este interzisă readucerea în fața instanțelor a unor chestiuni litigioase deja rezolvate.

În plus față de cele menționate, Colegiul reține că în cauza Amurariței vs România, CtEDO a stabilit că dreptul la un proces echitabil garantat de art. 6 § 1, trebuie interpretat prin prisma preeminenței dreptului ca element al patrimoniului comun al statelor semnatare ale Convenției, principiu enunțat în preambulul Convenției.

Unul din elementele fundamentale ale principiului preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care presupune, printre altele, că soluțiile definitive date de instanțele judecătorești să nu mai poată fi contestate.

Pentru respectarea acestui principiu statele trebuie să depună diligență pentru a putea fi identificate procedurile judiciare conexe și să interzică redeschiderea unor proceduri judiciare referitoare la aceeași problemă.

Așadar, instanțele sesizate ulterior nu ar fi trebuit să mai repună în discuție constatările jurisdicțiilor anterioare.

În concluzie, CtEDO a stabilit că instanțele sunt obligate să țină cont de constatările de fapt din procedurile judiciare anterioare, repunerea în discuție a situației soluționate definitiv prin alte hotărâri constituind o încălcare a art. 6 § 1 din Convenție.

Astfel, dezlegarea asupra unei probleme de drept date printr-o hotărâre irevocabilă este de natură să clarifice din acel moment acea problemă, creând speranța legitimă că ea nu va mai fi negată de o altă instanță de judecată într-o procedură ulterioară, statuarea în sens contrar fiind posibilă, prin prisma respectării prevederilor art. 6 CEDO, numai în măsura în care ar fi posibil un reviriment jurisprudențial justificat de schimbarea stării de fapt sau în baza unei noi interpretări a legii.

Deci, prima instanță corect a concluzionat că o eventuală ne admitere a acțiunii ar echivala cu încălcările prevederilor CEDO, precum și o privare ilegală de proprietate a Tatiane Eșan, și respectiv întemeiat a admis acțiunea ultimei.

Prin urmare, concluzia instanței de apel prin care a indicat precum că din materialele cauzei nu se denotă răspunderea solidară a debitorului Gheorghe Eșan este una greșită, rezultată din aprecierea eronată a materialului probator și interpretarea eronată a legii.

În speță, Colegiul reține ca fiind întemeiate argumentele recurente privind temeinicia și legalitatea hotărârii primei instanțe, argumente care nu pot fi combătute.

Reieșind din cele supra relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că concluzia primei instanțe este justă, având la bază un cumul de dovezi administrate, cărora le-a fost dată o apreciere juridică cuvenită.

În conexiunea celor enunțate, se constată că instanța de apel nu a calificat corect, din punct de vedere juridic, acțiunea cu care a fost investită, fapt ce a dus la emiterea unei soluții greșite în acest sens, pe când prima instanță corect a concluzionat asupra temeiniciei acțiunii înaintate de Tatiana Eșan.

Distinct de cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat, care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție
d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Tatiana Eșan.

Se casează integral decizia din 24 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 20 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Eșan împotriva lui Gheorghe Eșan, Igor Eșan și Iunona Savva cu privire la încasarea în mod solidar a datoriei și cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Iulia Sîrcu

judecătorii

Dumitru Visternicean

Nicolae Craiu

Dumitru Mardari

Galina Stratulat